

Aktian talousennuste 6/2022:

Vahvan kasvun jakso jäi historiaan

Aktia

Lasse Corin — Pääekonomisti, Aktia Pankki Oyj

Suomen talouskasvu hidastuu 1,6 prosenttiin kuluvana vuonna. Ensi vuoden kasvuksi ennustamme 0,9 prosenttia. Koronan ja sen talousvaikutusten siirryttyä vähitellen taka-alalle syöksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan maailmantalouden uuteen epävarmuuden jaksoon. Korona oli taloudelle syvä ja lyhyt shokki, kun taas tämä uusi shokki tulee olemaan matala mutta pitkä. Venäjä on Suomen seitsemänneksi suurin vientimarkkina, mutta suuremmat riskit Suomelle tulevat Euroopan ja globaalin talouskasvun hidastumisesta. Raaka-aineiden hinnannousu energia etunenässä rasittaa poikkeuksellisen paljon jo valmiiksi nopeasta inflaatiosta kärsiviä EU-talouksia. Keskellä uutta epävarmuutta kulutuksen palautuminen koronasta ja euron heikkeneminen tasapainottavat muutoin negatiivista talousympäristöä.

Euroopan kasvunäkymät viennin suurin haaste

Suomen vienti ja teollisuus selvisivät koronasta vähin vaurioin, koska tuotamme erilaisia investointi- ja teollisuushyödykkeitä ulkomaisten yritysten tarpeisiin.

Talouden koronasukellus oli niin lyhyt, ettei näiden tuotanto ehtinyt juuri reagoimaan. Nyt tilanne on toinen. Odotamme sodan aiheuttaman taloudellisen epävarmuuden olevan selvästi pitkäkestoisempaa, mikä heikentää ulkomaisten yritysten investointihalukkuutta ja sitä kautta suomalaisten yritysten vientinäkymiä.

Vuonna 2021 Suomen viennistä Venäjälle suuntautui 4,5 prosenttia. Sanktioiden, pakotteiden ja Venäjä-kaupasta kieltäytymisten seurauksena vienti Venäjälle tyrehtyy lähes olemattomaksi varsin nopealla aikataululla. Tämän vaikutus talouteen, ja etenkin Venäjä-kauppaa harjoittaviin yrityksiin, on välitön. Samalla epävarmuus ja

”

Yritysten tuotantohyödykkeiden, kuten puun ja teräksen saatavuusongelmat sekä tuontihintojen kohoaminen nostavat merkittävästi myös kuluttajahintoja.

korkea inflaatio hidastavat EU:n talouskasvua – ja EU on Suomen tärkein vientialue.

Suomen viennin horisontissa on myös pieni valonpilkahdus. Euron heikkeneminen parantaa suomalaisten vientiyritysten kilpailukykyä ja pehmentää vähän iskuja niiden talouteen, mutta ei kuitenkaan ratkaise kaikkia ongelmia. Palveluvienti voi hyötyä euron heikkenemisestä tavallista enemmän. Toisin kuin tavaraviennissä, palvelut eivät ole riippuvaisia ulkomaisista raaka-aineista. Euron heiketessä suomalaisten yritysten dollareissa ostamat tavarat ja raaka-aineet kallistuvat ja syövät siten heikon euron luomaa vientietua.

Tuonti seuraa melko tarkasti talouden yleistä kehitystä. Tuonnin osalta näemme suurimman riskin liittyvän tuontitavaroiden saatavuuteen eikä niinkään tuontihintojen nousuun. Tuonti Venäjältä Suomeen on suurempaa kuin vienti Venäjälle. Suomi ei ole monien muiden eurooppalaisten maiden tavalla yhtä riippuvainen Venäjän kaasusta. Tämä pienentää merkittävästi Venäjän energia-aseen tehokkuutta Suomea vastaan. Yritysten tuotantohyödykkeiden, kuten puun ja teräksen saatavuusongelmat sekä tuontihintojen kohoaminen nostavat merkittävästi myös kuluttajahintoja.

Palvelut piristävät yksityisen kulutuksen sumenevia näkymiä

Yksityisen kulutuksen kasvun rasiitteena tänä ja ensi vuonna on useampikin tekijä, mutta kulutuksella on myös yksi selvä piristäjä.

Sodan alkaminen heijastui voimakkaasti kuluttajien luottamukseen. Tämä heikentää kuluttajien halua tehdä etenkin suurempia hankintoja, kuten kodin parannuksia tai huonekaluhankintoja. Korona-aikana kodinparannuksia tehtiin paljon, joten odotukset suurten hankintojen osalta olivat jo valmiiksi pessimistiset.

Toinen kulutusta heikentävä tekijä on inflaatio. Huhtikuussa

kuluttajahinnat nousivat Suomessa 5,7 % vuodentakaisesta. Hintoja nosti eri raaka-aineiden, kuten öljyn ja rakentamisen materiaalien, kallistuminen. Palkat nousevat tällä hetkellä hitaammin kuin hinnat. Tämä johtaa siihen, että kuluttajien ostovoima, eli kulutusmahdollisuudet heikkenevät.

Epävarmuutta ja inflaatoriskejä tasapainottava vaikutus tulee palvelukulutuksesta. Korona-

”

rajoitukset on purettu ja kuluttajat voivat vihdoinkin syödä ulkona ja käyttää muita palveluita. Palvelukulutuksen kasvu tasapainottaa kulutuksen muutoin heikohkoa näkymää. On kuitenkin tärkeää muistaa, että koronaa ei ole lopullisesti päihitetty ja palvelukysynnän palautuminen edellyttää, että virustilanne pysyy hallinnassa.

Huhtikuussa kuluttajahinnat nousivat Suomessa 5,7 % vuodentakaisesta.

Investointien haasteena rakentaminen ja tuotannolliset investoinnit

Suomen investointien kasvua ovat tänä ja viime vuonna kannatelleet rakennusinvestoinnit, jotka muodostavat noin 60 prosenttia kaikista investoinneistamme.

Näiden näkymät ovat selvästi heikentyneet. Vuosi 2022 tulee olemaan vielä vilkas asuntorakentamisessa. Vuodesta 2023 tulee kuitenkin selvästi vaikeampi, koska myönnettyjen rakennuslupien määrä on kääntynyt selvään laskuun, mikä tulee johtamaan rakennusinvestointien selvään väheneeseen. Sen ohella materiaalien ja tarvikkeiden merkittävät hinnannousut sekä saatavuus-

ongelmat luovat lisähaasteita rakentamiselle.

Tuotanto- ja T&K-investointien saralla Suomi kaipaa merkittävästi uusia aloitteita. Nämä investoinnit riippuvat niin kilpailukyvyystämme, vientimaiden kysyntätilanteesta kuin Suomen houkuttelevuudesta investointikohteena. Viime aikoina paljon puhetta on herättänyt Suomen mahdollinen Nato-jäsenyys ja maariskin nousu. Nato-jäsenyys varmasti vähentäisi sijoittajien huolia Suomeen kohdistuvista riskeistä, mutta se ei muuta merkittävästi investointinäkyviä. Jäsenyydellä voidaan varmistaa, että emme menetä investointeja, mutta merkittävää ”Nato-kasvua” investointeihin on turha odottaa.

Työttömyysasteen laskulle vaikea nähdä jatkoa

Suomen työttömyysaste on laskenut tasaisesti koronapiikin jälkeen.

Huhtikuussa 2022 työttömyysaste oli 6,9 %. Samoin työllisyysaste on vahvistunut jopa ennätyslukemiin. Nykytilanne ei välttämättä ole aivan näin ruusuinen. Tehdyt työtunnit eivät vielä ylitä koronaa edeltänyttä tasoa, vaikka työllisyysaste onkin ohittanut vastaavan ajanjakson tason jo aikoja sitten. Tämä kertoo osa-aikaistyöllisyyden yleistymisestä. Sodan puhjettua kasvunäkymät ovat

heikentyneet selvästi, mikä kääntää työttömyysasteen kasvuun.

Teollisuudessa työttömyyden riski on kasvanut. Sen sijaan palvelualoilla, etenkin hotelli- ja ravintola-aloilla, työllisten lukumäärä ei ole täysin palautunut pandemian pohjaluvuista. Palvelualojen palautuminen tasapainottaakin globaalin talouden negatiivisia työmarkkinavaiku-

%muutos vuoden takaisesta				Ennuste		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BKT	1,2	-2,3	3,5	1,6	0,9	1,3
Vienti	6,7	-7,5	4,7	5,1	1,0	2,3
Tuonti	2,4	-6,6	5,3	5,4	1,4	1,8
Kulutus	1,1	-2,7	3,2	2,4	1,5	1,1
<i>Yksityinen</i>	0,7	-4,1	3,1	2,6	1,5	1,1
<i>Julkinen</i>	2,0	0,4	3,2	2,2	1,5	1,1
Investoinnit	-1,5	-0,3	1,2	2,8	-0,3	1,2
<i>Rakennukset</i>	-1,5	0,0	1,6	3,0	-1,1	0,8
<i>Koneet ja laitteet</i>	-4,4	0,3	1,0	3,8	0,7	2,6
<i>Aineeton (T&K)</i>	2,1	-2,1	0,2	1,2	0,9	0,7
Tunnusluvut, %						
Palveluiden ja tavaroiden ulkomaankauppa, yli/alijäämä BKT:sta	0,4	0,0	-0,2	-0,3	-0,5	-0,3
Työttömyys	6,8	7,7	7,7	7,4	7,6	7,8
Inflaatio	1,0	0,3	2,2	5,1	1,9	0,9

”

tuksia. Koronasta kärsineet palvelualat eivät kuitenkaan pysty kattamaan kaikkia tulevia työpaikkamenetyksiä – viennin ja rakentamisen näkymien heikkenemisellä on työllisyyteen suurempi negatiivinen vaikutus. Teollisuus työllistää Suomessa yli 300 000 henkilöä, rakentaminen yli 170 000. Hotelli- ja ravintola-ala, jossa vielä nähdään palautumista, työllistää vain reilut 90 000 ihmistä.

Sodan puhjettua kasvunäkymät ovat heikentyneet selvästi, mikä kääntää työttömyysasteen kasvuun.

Kuluttajahintojen nousu on seurausta maailmanmarkkinoiden tapahtumista

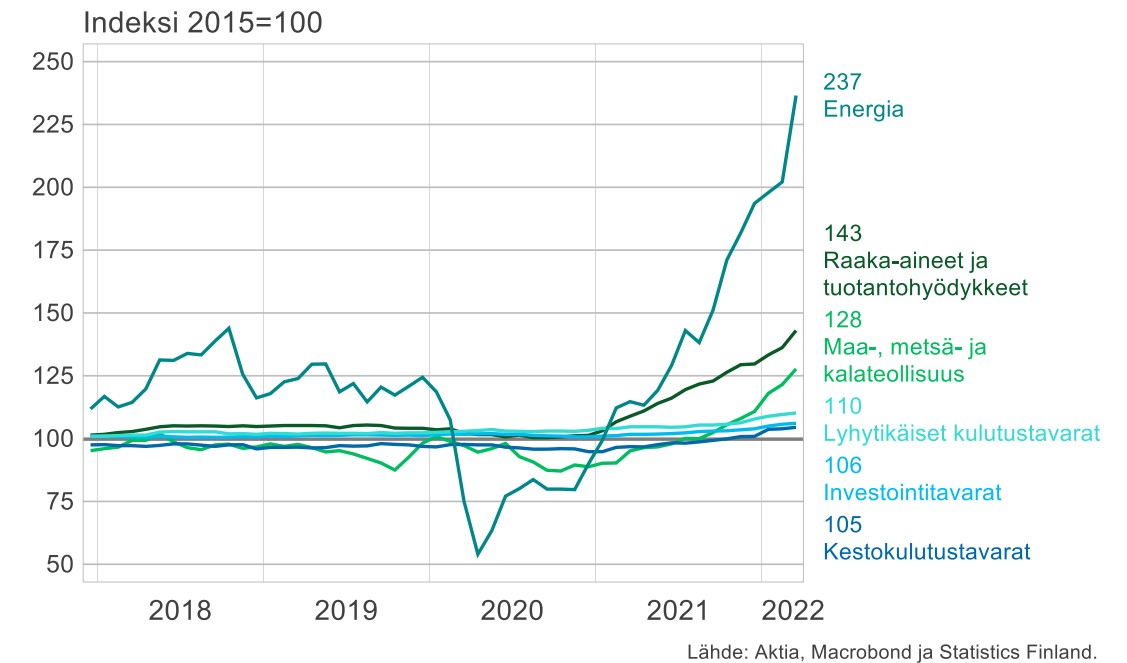
Suomessa inflaation kiihtyminen on seurausta ennen kaikkea tuontituotteiden hintojen noususta eikä poikkeuksellisen kovasta kotimaisesta kysynnästä, kuten Yhdysvalloissa.

Huhtikuussa kuluttajahinnat nousivat 5,7 % vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna. Ennustamme kuluttajahintojen nousun, eli inflaation, olevan 5,1 prosenttia vuonna 2022 ja hidastuvan 1,9 prosenttiin vuonna 2023. Tuolloin raaka-aineiden voimakas hintaralli on takana ja talouskasvun selvä hidastuminen heikentää kysyntää.

Suomalaisten tulot eivät kokee koronan seurauksena

samanlaista voimakasta kasvua kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa, koska meillä kotitalouksia tuettiin paljon maltillisemmin. Emme saaneet valtiolta ilmaista rahaa tukishekkien muodossa. Päinvastoin – meillä työntekijöiden yhteenlaskettu palkkasumma saavutti vasta tänä vuonna ennen koronaa vallinneen kehitystrendin. Samoin suomalaisten käytävissä olevat tulot vähenivät vielä viime vuonna. Suomalaisten kuluttajien kulutusmahdollisuudet siis heik-

Tuontihintaindeksit Suomessa

kenivät koronavuosina, joten kotimaisen kysynnän kasvu ei ole hintojen nousun syynä.

Suomi on pieni maa. Joudumme ottamaan avosylin vastaan globaalien markkinoiden hintakehityksen. Ja tästä Suomen korkeissa inflaatioluvuissa on kyse. Tuotamme noin 0,2 prosenttia globaalista bruttokansantuotteesta. Näin ollen emme voi vaikuttaa lähes mihinkään globaaleihin hintoihin kansallisilla toimenpiteillä.

Korkeammat hinnat tulevat Suomeen siis tuontitavarana. Tuontihintatilastot kertovat tästä kehityksestä. Energia on kallistunut poikkeuksellisen paljon, samoin monet raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet, mikä vaikuttaa muun muassa rakentamisen ja remontoimisen hintoihin. Myös monet ulkomailta tulevat kulutustavarat ovat kallistuneet. Hyvä esimerkki näistä on kahvi.

Lasse Corin

PÄÄEKONOMISTI, AKTIA PANKKI OYJ

Aktia on suomalainen varainhoitaja, pankki ja henkivakuuttaja, joka on luonut vaurautta ja hyvinvointia sukupolvelta toiselle jo 200 vuoden ajan. Palvelemme asiakkaitamme digitaalisten kanavien kautta kaikkialla ja kasvokkain toimipisteissämme pääkaupunkiseudulla sekä Turun, Tampereen, Vaasan ja Oulun seuduilla. Palkitun varainhoitomme rahastoja myydään myös kansainvälisesti. Työllistämme noin 900 henkilöä eri puolella Suomea. Aktian hallinnoitavat asiakasvarat (AuM) 31.12.2021 olivat 15,5 miljardia euroa ja taseen arvo 11,7 miljardia euroa. Aktian osake noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä (AKTIA).
aktia.com

lasse.corin@aktia.fi

Twitter [@lassecorin](https://twitter.com/lassecorin)

Ajattele
pidemmälle
Aktia